

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 24. septembar 2012. god.
Br. ref.:MP-300/12

ODLUKA O PRIVREMENIM MERAMA

u

slučaju br. KI78/12

Podnositelj

Bajrush Xhemajli

Zahtev za ocenu ustavnosti rešenja Vrhovnog Suda, Pkl. Br. 70/2012, od 22 juna 2012 godine.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama - Hajrizi, sudija

Podnositac zahteva

1. Podnositac zahteva je g. Bajrush Xhemajli, i koga po ovlašćenju zastupa Advokatsko Društvo "Sejdiu & Qerkini", d o o iz Prištine.

Osporene odluke

2. Podnositac osporava presudu Vrhovnog suda, Pkl. nr. 70/2012, od 22 juna 2012, koja je 26 jula 2012 dostavljena podnosiocu.

Predmetna stvar

3. Podnositac tvrdi da gorepomenuta presuda je prekršila njegova prava garantovana Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 31 (Pravo na pravedno i nepristrasno suđenje), član 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije za zaštitu osnovnih ljudskih prava i sloboda (u daljem tekstu : OZLJP), i član 10. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima.
4. Osim toga, podnositac zahteva da Ustavni Sud Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) da uvede privremenu meru.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na član 113.7 Ustava, članove 22 i 27 Zakona o Ustavnom Sudu Republike Kosovo, od 15 januara 2009, (Br. o3/L-121) (u daljem tekstu : Zakon), i pravilo 54 i 56 (3) Poslovnika o radu Ustavnog Suda Republike Kosovo (u daljem tekstu : Poslovnik).

Postupak u Ustavnom sudu

6. Dana 23. avgusta 2012, podnositac je podneo zahtev Sudu .
7. Predsednik je 4 septembra 2012 godine, odlukom br. GJR. KI 78/12, imenovao Kadri Kryeziu za sudiju izvestioca. Predsednik Suda je istoga dana imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Altay Suroy (kryesues), Almiro Rodrigues i Snezhana Botusharova.
8. Sud je 5 septembra 2012 godine obavestio Vrhovni sud i Državno tužilaštvo o podnošenju zahteva.
9. Dana 21. septembra 2012. god. Sud je većao i razmatrao preliminarni izveštaj sudije izvestioca u vezi sa odobrenjem privremene mere u očekivanju konačnog ishoda po zahtevu.

Pregled činjenica

10. Dana 24 novembra 2009 godine, okružno javno tužilaštvo je podnelo optužnicu (PP. Br. 565-1/2009) u Okružni sud u Prištinu protiv podnosioca jer je izvršio krivično delo iz člana 297 paragraf 5 u vezi sa paragrafom 1-3 (Ugrožavanje javnog saobraćaja) Privremenog Krivičnog Zakona Kosova (u daljem tekstu : PKZK).
11. Dana 1 marta 2010 godine, sudija za potvrđivanje optužnice je potvrdio optužnicu protiv podnosioca (Ka. nr. 438/2009).

12. Na dan 26 novembar 2010 godine, Okružni sud u Prištini (Presuda P. nr. 485/09) nalazi da je podnositac kriv za izvršenje krivičnog dela iz člana 297 paragraf 5 u vezi sa paragrafom 1-3 PKZK. Okružni sud u Prištini je rešio da su izjave oštećenih bez protivrečnosti, u skladu da ekspertizom i izjavom saobraćajnog eksperta/veštaka, sudske – medicinskog eksperta za povrede koje su isti pretrpeli i izveštaju obdukcije za pokojnog te s toga posvetio potpuno poverenje. Takođe sud je posvetio potpuno poverenje izveštaju obdukcije i ekspertizi saobraćajnog veštaka. Što se tiče navoda podnosioca zahteva "da u nijednoj fazi postupka nije utvrđeno tehničko stanje vozila optuženog iako to bilo zakonska obaveza, prema mišljenju suda je irrelevantna okolnost jer (...), saobraćajni udes je prouzrokovani kao posledica postupka optuženog nakon udara na vozilo koja je se kretala na levoj traci puta i od povrede zadobijene na ovom udesu, prema izveštaju autopsije podlegao (...), oštećeni pretrpeo teške telesne povrede, putnici (...) pretrpeli teške telesne povrede, i (...) lakše telesne povrede kako se potvrđuje iz mišljenja medicinsko sudskega eksperta, a u veštačenju saobraćajnog stručnjaka konstatovano je da nema propusta drugih učesnika u saobraćaju koji bi mogli biti činiovi koji su doprineli ovom udesu. Prema tome, prema proceni suda ova odbrana je imala za cilj opravdanje optuženih radnji optuženog kao i izbegavanje njegove krivične odgovornosti [...]." Protiv ove presude podnosioc zahetva se žalio u Vrhovnom суду.
13. Dana 8. marta 2012. god., Vrhovni sud (Presuda Ap. nr. 134/2011) je odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva. Vrhovni sud je ustanovio da je na pravilan i potpun način potvrđeno mesto i vreme nesreće, učesnike i izazvane posledice. Štaviše:

"..."

Prema oceni Vrhovnog suda nije bilo ukazatelja da vozilo optuženog nije bilo u dobrom stanju jer on nije nikada naveo takvu činjenicu, a s druge strane saobraćajni veštak je našao da zanošenje vozila može da se prouzrokuje zbog nefunkcionisanja kočionog sistema ali da u konkretnom slučaju do zanošenja vozila nije došlo zbog ovog uzroka nego da je vozilo zaneseno nakon što je udario/došao u kontakt sa drugim vozilom koje je pokušao da pretekne. Sud prvog stepena je ispravno zaključio da je nalaz veštaka ispravan jer (...) ovaj dokaz je bio u skladu sa ostalim izvedenim dokazima.

Prema žalbi drugi faktor – „faktor put“ je uticao prouzrokovanje nesreće i činjenično stanje zbog ove činjenice je potvrđeno na pogrešan način. Stoga, prema žalbi uzrok nesreće je nedostatak branika. Međutim ova činjenica je od strane odbrane naglašena i „tokom postupka u prvom stepenu i od strane saobraćajnog veštaka je „zatražen odgovor i veštak je jasno naveo da postojanje branika bi doprinelo da ne dođe do nesreće ovih razmera ali ne da je ovo uzročni faktor same nesreće.“

Prema oceni Vrhovnog suda neosnovani su žalbeni navodi da je veštak izneo neprofesionalan zaključak i mišljenje koje nije zasnovano na izvedene dokaze. Naprotiv, u vreme kada je izneto veštačenje, veštak je, kako je on i sam izjavio, imao na raspolaganju sve spise predmeta i da su njegov zaključak i mišljenje u skladu sa, dakle nema nikakve nejasnoće ili protivrečnost sa izvedenim dokazima, kao što su skice i fotodokumentacija sa mesta događaja u kojima se vide tragovi na putu, oštećenja i poslednji položaj vozila kao i izjave saslušanih svedoka.

Protiv ove presude je podnositac zahteva podneo zahtev za zaštitu zaakonitosti u Vrhovnom суду.

14. Dana 22. juna 2012. god. Vrhovni sud (Presuda Pkl. nr. 70/2012) je odbio kao neosnovan zahtev za zaštitu zakonitosti podnositaca zahteva. Štaviše, Vrhovni sud je ustanovi da "Branioci optuženog su u svim fazama postupka ponovili gotovo iste navode, čineći to i sada u ovom vanrednom pravnom leku, odnosno navodeći da činjenično stanje nije pravilno potvrđeno, zato što prema njima sud nije uspeo tačno da potvrdi ko je bio taj koji je doprineo izazivanju ove nesreće sa fatalnim posledicama: ljudski faktor, faktor puta ili tehnički faktor (neki mogući kvar na vozilu, dakle, prema njima, u ovakvim okolnostima, je bilo obavezno da se naloži izvršenje stručnosti. Svi ovi navodi, za koje su dobili dovoljno odgovora od strane veća ovog Suda, su neosnovani. Sud može da odredi jednog drugog veštaka ili da odredi i super veštačenje u slučaju da u mišljenju stručnjaka ima kontradiktornosti, nedostataka ili se pojavi obrazložena sumnja o tačnosti datog mišljenja, ako ima podatke konstatacije stručnjaka, (kada ih ima dva) potpuno se razlikuju ili kada su njihovi zaključci nejasni, nepotpuna i u suprotnosti sa sa samim sobom ili sa razmotrenim okolnostima i kada se sve ovo ne može izbeći prilikom ponovnog ispitivanja od strane veštaka. U ovoj situaciji, ne stoji nijedna od ovih okolnosti što bi obavezalo sud da zahteva izvršenje jednog super veštačenja..."
15. Dana 17. aprila 2012. god. Opštinski sud u Uroševcu (Rešenje ED. br. 17/12) je odobrio zahtev podnosioca zahteva za odlaganje izvršenja zatvorske kazne u vremenskom periodu od 3 (tri) meseca.
16. Dana 18. jula 2012. god. Opštinski sud u Uroševcu (Rešenje ED. nr. 17/12) je ponovo odobrio zahtev podnisioca zahteva za odlaganje izvršenja zatvorske kazne za vremenski period od 2 (dva) meseca. Podnositac zahteva je dužan da se 19. septembra 2012. god. pojavi za održavanje kazne.

Navodi podnosioca zahteva

17. Podnosioc zahteva navodi sledeće.

(i) Kršenje načela jednakosti stranaka u postupku

- Podnositac zahteva navodi da "[...] Sud bez nekog održivog obrazloženja nije razmotrio dokaze koje je predložila odbrana. Dokazi neizvedeni od strane ovog suda su veoma relevantni i od uticaja za utvrđivanje njegove krivice ili nevinosti. U izvedenom postupku u Okružnom суду u Prištini odbrana Podnosioca je tražila da sud izvede i dokaze koji se odnose na deo odgovornosti drugih aktera u saobraćajnoj nesreći a naročito brzinu vozila sa kojim se na početku vozilo Podnosioca sudarilo odnosno Vozilo (...) kao i tehničko veštačenje vozila kojim je kritičnog dana Podnositac upravljao. Takvo što je zahtevano od strane odbrane na osnovu izjave saobraćajnog stručnjaka (...) koji kaže da na saobraćajnu nesreću utiču tri činioca: činilac čovek, činilac put i činilac vozilo. Uzimajući u obzir činjenicu da u vezi pomenutog kričično-pravnog pitanja radi utvrđivanje relevantnih činjenica, je angažovan saobraćajni stručnjak i on je pokušao da daje odgovor na postojanje ili nepostojanje prva dva činilaca i njihov ideo u prouzrokovavanju saobraćajne nesreće. Zbog toga i imajući stalno u vidu da je činilac vozilo mogao da ima udela na pomenutu saobraćajnu nesreću, sud je trebao da izvede i ovaj dokaz uz angažovanje stručnjaka iz oblasti mašinstva kako bi utvrdio uticaj ili ne uticaj ovog činioca u prouzrokovavanju udesa. Ovo negiranje od strane Suda predstavlja povredu prava Podnosioca."

(ii) Okružni sud u Prištini zasniva odluku na svedočenju osobe koja nije mogla da pruži informacije o događaju – nesreći.

- Podnositelj zahteva navodi da “*g. [...] nije bio neposredni očeviđac događaja koji se dogodio i zbog toga nije trebalo da se sasluša u svojstvu svedoka.*”

(iii) Ocene Okružnog суда u Prištini, u vezi sa veštačenjem saobraćajnog stručnjaka

- Podnositelj zahteva navodi da “*U delu obrazloženja Presude (str.7.) sud konstatiše da „Sud je poklonio poverenje veštačenju uz obrazloženje da je isto na detaljan način dalo objašnjenje o utvrđenim podacima iz predmetnih spisa na kojima je baziralo veštačenje ali i o naučnim metodama koje je primenilo tokom izvršenog veštačenja“. Ova procena rada stručnjaka od strane Suda je veoma površna i nekritička. Veštačenje je dokaz kao i drugi dokazi u krivičnom postupku i shodno tome sud treba da proceni ovaj dokaz obrazlažući njegov logični tok. Sud ne može da konstatiše da je veštačenje u skladu sa naučnim metodama jer kad bi sud znao naučne metode, ne bi bilo potrebno da se angažuje stručnjak. Postoje niz naučnih pravila u vezi utvrđivanja brzine vozila pre prouzrokovanja udesa. S toga smatramo da zahtev odbrane optuženog (sada osuđenog) za ponavljanje veštačenja ili za veštačenje od strane drugog saobraćajnog stručnjaka je bio opravдан i za cilj je imao utvrđivanje naučnih metoda korišćenih u ovom krivično-pravnom slučaju.*”

(iv) Presuda Vrhovnog suda Ap. nr. 134/2011

- Podnositelj zahteva navodi da “*Vrhovni sud Kosova postupajući kao drugostepeni sud, nije dao jasne pravno-ustavne razloge u smislu svih činjenica koje su relevantne radi donošenja zakonske odluke, već na eksplicitan način, bez neke procene žalbenih navoda Podnosioca ovog zahteva procenio kao neosnovanim.*”

(v) Presuda Vrhovnog suda Kosova Pkl. nr. 70/2012

- Podnositelj zahteva navodi da “*Vrhovni sud u ovom slučaju uopšte ne ceni da zbog čega veštačenje saobraćajnog stručnjaka smatra pravilnim već poklanja poverenje proceni Okružnog suda u Prištini bez kritičke procene ovih žalbenih navoda.*”

18. Štaviše, podnositelj zahteva se poziva na slučaj Kraska protiv Švajcarske, gde “*. U tom pravcu, Evropski sud rekao da efekat člana 6.1. je da nadležnom суду omogući da izvrši potrebnu ekspertizu predstavki, argumenata i dokaza dostavljenim od stranke, bez povrede procene da li su iste značajne za njegovo odlučivanje*” (vidi Kraska c. SUISSE, Application no. 13942/88, Judgment of 19 April 1993).
19. Isto tako, prema podnosiocu zahteva, “*sud treba da izvrši pravo izvođenje argumenata i dokaza stranaka uz procenu njihov značaj za odluku koja će se dostaviti.*” (vidi Quadrelli v. Italy, Application no. 28168/95, Judgment of 11 January 2000).
20. Štaviše, podnosioc se poziva na Bonisch protiv Austrisë, gde “*Evropski sud je našao povodu člana 6.1. Evropske konvencije kada je odbrani „bilo teško da odredi novu-drugu ekspertizu“ (shih BÖNISCH v. AUSTRIA, Application no. 8658/79, Judgment of 6 May 1985).*”

21. Podnositac zahteva, takođe, navodi da “ *Istovremeno je našao kršenja člana 6.1. Evropske konvencije kada saslušanje drugih stručnjaka (uključujući jednog privatnog stručnjaka koji je došao sa različitim rezultatima) bio je odbijen od suda zato što je saslušan samo jedan stručnjak institucije koji je zaključio na štetu optuženog* (vidi *Brandstetter v. Austria, Application no. 13468/87, Judgment of 28. Avgust 1991, G.B. v. France, Application no. 44069/98, Judgment of 2 October 2001* dne *Benderskiy v. Ukraine, Application no. 22750/02, Presuda of 15 November 2007*).

Zahtev za privremenu meru

22. Podnositac zahteva da domaći sud odluči privremenu meru, zbog:
- “[...] *Sama činjenica da bi sprovođenje ove neustavne presude lišilo slobode mesecima a možda i godinama [...] i “ prouzrokovalo bi nenadoknadivu štetu za Podnosioca jer on bi bio liшен slobode bez da mu se omogući postupak u krivično-pravnom slučaju koji mu se Ustavom garantuje..”*
 - “ *Ukoliko bi povoljna presuda od strane Ustavnog suda prouzrokovala moguće ponovno suđenje ovog slučaja u kojem bi Podnositac mogao biti oslobođen od odgovornosti, onda bi nedostatak ove privremene mere ostavio Podnosioca da nezakonito izdržava nezasluženu kaznu.”*
 - “[...] *lišavanje slobode ne može da se opozove pošto [...] ne bi mogla nadoknaditi vreme koje bi Podnositac provodio liшен slobode i fizičko-psihičkih posledica koje bi takvo lišavanje ostavilo kod Podnosioca. . Ova činjenica je još više uticajna kada se uzme u obzir jadno zdravstveno stanje Podnosioca kome se unutar popravne ustanove ne može pružiti potrebna zdravstvena nega.”*

Ocena zahteva za privremene mere

23. Nakon što je saslušao sudiju izvestioca Kadri Kryeziu i nakon diskutovanja o stavovima podnosioca zahteva koje je on izrazio u pismenim podnescima, Sud je većao i razmatrao 21. septembra 2012. god.
24. Sud je zaključio, bez prejudiciranja konačnog ishoda zahteva, da je podnositac zahteva je izneo ubedljive argumente da je izvršenje odluke Vrhovnog suda Pkl. br. 70/2012 od 22. juna 2012. god. i naloga osude presude Okružnog suda u Prištini P. br. 485/09 od 26. novembra 2010. god. i presude Vrhovnog suda Ap. br. 134/2011 od 8. marta 2012. god., i njegovo lišavanje slobode može da ima za posledicu nepopravljive štete po podnosioca zahteva.

IZ TIH RAZLOGA

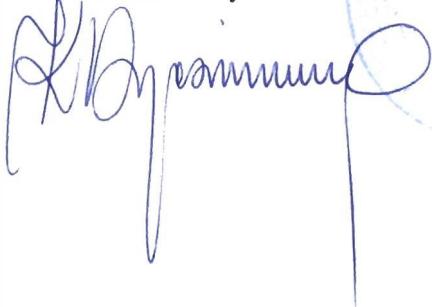
Sud, u skladu sa članom 116 (2) Ustava i članom 27. Zakona, dana 21. septembra 2012. god.,

ODLUČUJE

- I. DA ODOBRI privremenu meru, sa šest glasova za i dva glasa protiv;
- II. DA ODOBRI privremenu meru u trajanju do 31. decembra 2012. god. od dana usvajanja ove odluke;
- III. DA ODMAH OBUSTAVI izvršenje odluke Vrhovnog suda Pkl. br. 70/2012 od 22. juna 2012. god. i naloga osude presude Okružnog suda u Prištini P. br. 485/09 od 26. novembra 2010. god. i presude Vrhovnog suda Ap. br. 134/2011 od 8. marta 2012. god. u istom trajanju;
- IV. Ova odluka se dostavlja strankama; i
- V. Ova odluka će biti objavljena u skladu sa članom 20 (4) Zakona i stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Mr.sc. Kadri Kryeziu

Predsednik Ustavnog suda

Prof. Dr. Enver Hasani

